

Conclusie: Lunetten is geweldig

DOOR PAUL HUSTINX

ons LUN 2/2/2011

Officieel zijn er nog geen conclusies en aanbevelingen gepresenteerd van het onderzoek naar Lunetten als 'bloemkoolwijk'. Maar na een gesprek met onderzoeker Willemijn Lofvers is wel zoveel duidelijk: Lunetten is een geweldige wijk. En wat er moet gebeuren, zijn kleinigheden van het type waarmee elke wijk na zoveel jaar wordt geconfronteerd.

Vorige week praatte Lunetten erover op een goed bezochte avond in de Musketon. Architectuurcentrum Aorta liet een onderzoek instellen naar Lunetten als bloemkoolwijk, omdat dit soort wijken de naam heeft van de toekomst te zijn.

Bloemkoolwijken worden zo genoemd vanwege het stratenpatroon dat de vorm heeft van een bloemkool. Er is één toegangsroute die zich vervolgens vertakt in steeds kleinere en smallere straatjes.

Over deze wijken wordt de laatste tijd vooral in negatieve zin gesproken. Het zijn saaie nieuwbouwwijken, het stedenbouwkundig principe geldt als achterhaald en de inrichting met veel bielen, 'rare elementen' en verspringingen wordt nu veelal als 'truttig' bestempeld. Niet meer aantrekkelijk voor nieuwe bewoners en dus de probleemwijken van de toekomst.

Maar klopt dit beeld wel of hebben deze wijken met hun woonerven ook een verborgen rijkdom? Reden voor Aorta om eens een onderzoek te laten doen naar de beleving van de ruimte in Utrechts bekendste bloemkoolwijk, Lunetten.

Stedenbouwkundige Willemijn Lofvers, een van de betrokken onderzoekers, kwam er al snel achter dat veel van deze stereotypen voor Lunet-

ten gemakkelijk kunnen worden weerlegd en dat Lunetten misschien niet eens zo'n typische bloemkoolwijk is. Het hele begrip 'bloemkoolwijk' zint haar overigens niet. Dat associeert ze te veel met 'spruitjeslucht'.

Lunetten is volgens haar op veel punten uniek. Allereerst door de ruime inspraak die bewoners bij de plannen hadden. Ze konden samen met de architect bepalen hoe hun woning eruit kwam te zien. In het extreme geval ontwierp de architect alleen het casco. De bewoner kon dan aangeven waar hij de wc of de slaappleats wilde hebben. In veel gevallen kon hij ook de gevelindeling bepalen.

In Lunetten is ook bij rijtjeshuizen geen woning hetzelfde. De gevellijn verspringt vaak, de daklengtes wijken onderling af, raamtypen zijn net iets anders, enzovoort. Lofvers: "Daar is door architecten heel veel mee gespeeld. Het is best een architectonisch hoogstandje".

Daardoor is een enorme rijkdom aan woningtypen ontstaan.

En dan is er nog de vele publieke ruimte tussen de woningen. Lunetten is bijvoorbeeld vergeven van de binnenhoven aan de binnenkant van de woonblokken. Dat geeft privacy, maar zoiets is volgens Lofvers ook te gebruiken voor gezamenlijke activiteiten, hetgeen in Lunetten ook nog veelvuldig

gebeurt. "Dat is een woonkwaliteit waar menigeen ja-loers op is." Op de woonerven is 'iedereen gelijk, de auto, de voetganger en het spelende kind'. Ook deze ruimten hebben bewoners vaak zelf mogen inrichten. Al met al heeft Lofvers niets dan lof voor de wijze waarop de ideeën uit de jaren '70 in Lunetten gestalte hebben gekregen. "Dit zijn gewoon geweldige woonwijken."

Het succes van dit wijktype is ook af te lezen aan het type bewoners dat zich succesvol heeft georganiseerd in het bewonersoverleg BOL en de groengroep. "Het zijn zelfredzame mensen." En de jonge bewoners pakken de oude idealen van de collectieve buitenruimte goed op, volgens Lofvers. Betrokken architect Frans van der Werf zei op de bijeenkomst vorige week "verheugd te zijn dat het voorstel van destijds nog steeds zo goed blijkt te werken."

Maar helaas worden dit soort wijken niet meer gebouwd. In nieuwbouwwijken als Leidsche Rijn en ook de nieuwe delen van Lunetten is er nauwelijks nog plek voor collectieve buitenruimte en de vormgeving is veel strakker 'vanuit ruimtelijk deter-

minisme'. Zouden er toch niet vaker bloemkoolwijken moeten worden gebouwd? Lofvers: "Ja, maar ik denk alleen dat we het geld niet meer hebben. Het wordt nog wel geprobeerd, maar het moet wel betaald worden. Het positieve van Lunetten is dat het er is. Daar mag best met meer plezier naar worden gekeken. Dan hoeven we niet opnieuw het wiel uit te vinden."

Zijn er dan helemaal geen tekortkomingen? Jawel, geeft Lofvers toe. Maar dat zijn volgens haar meer aandachtspunten, niet van dien aard "dat je er morgen aan moet beginnen." Ook acht zij het bloemkoolprincipe van slechts één toegangsweg enigszins achterhaald. "Maar dat zijn details."

Voorzitter Hein van Kruysdijk van het Bewonersoverleg Lunetten vindt het prettig dat wetenschappers hetzelfde concluderen als "wat wij al wisten, namelijk dat er op zich niet zoveel mis is, maar dat de wijk alleen toe is aan een opknopbeurt." Van Kruysdijk was ook verheugd dat de avond vorige week zonder dringende actualiteitswaarde zo'n 100 man trok. "Dat wijst op een hoge betrokkenheid bij de wijk."